

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 12

SEPTEMBER 2020

**AFRIKAANS HUISTAAL V3
NASIENRIGLYN**

PUNTE: 100

Hierdie nasienriglyn bestaan uit 11 bladsye.

Maak gebruik van die volgende simbole/tekens by die nasien van skryfwerk ter wille van eenvoud en eenvormigheid.

VERDUIDELIKING	SIMBOOL	BESKRYWING
Woordorde	→ ()	Hakies en pyltjie
Woord (e) weggelaat	^	Weglaatteken
Taalfoute (ook spelfoute)	==== =====	Dubbelstreep onder die taalfout
Paragraafindeling	[Begin van 'n nuwe sin
Woord(keuse) -foute	x	Trek 'n x bo die verkeerde woord
Erkenning van taaljuweeltjies	√	Regmerkie bo goeie taalgebruik, idees of uitdrukkings
Onduidelik/Onverstaanbaar	∫	Kronkelstreep
Punktuasie	○	Omkring

ALGEMENE ASSESSERINGSRIGLYNE

AFDELING A: OPSTEL

AFDELING A word volgens die rubriek uit 50 geassesseer. Die leerder mag slegs oor EEN onderwerp of prikkel skryf. Hy/Sy mag enige soort opstel, toepaslik volgens hoe hy/sy die onderwerp interpreteer, skryf. Slegs die finale poging word nagesien. Indien dit onduidelik is wat die finale poging is, word die eerste opstel nagesien.

NASIENRIGLYNE

Dui aan die einde van die opstel die kodes soos volg aan:

Voorbeeld:

Inhoud:

I = KH = 22

Taal, styl en redigering:

T = KL = 10

Struktuur:

S = K = 4

Skryf dan die totaal van die opstel aan die regterkant (onder die opstel).

36

Dra die punt uit 50 oor na die BEGIN van die opstel (behoort by die beplanningsgedeelte te wees).

DIE FORMAAT VAN DIE OPSTEL

Inleiding: Dit is gewoonlik een paragraaf waarin die onderwerp bekendgestel word. Dit behoort treffend, relevant, saaklik en kort te wees.

Liggaam: Dit is verskeie paragrawe waarvan die eerste sinne gewoonlik die hoofgedagte bevat. Die daaropvolgende sinne is ter ondersteuning van die hoofgedagtes en is menings van die skrywer. Die laaste sinne bevat gewoonlik die samevatting van die hoofgedagte.

Slot: Dit is die laaste paragraaf wat die opsomming van die skrywer se mening of sy/haar standpunt insluit. In die geval van 'n verhalende, beskrywende en bespiegelende opstel vat die slot die skryfstuk saam, terwyl 'n argumenterende en beredeneerde opstel se slot die skrywer se finale standpunt/mening weerspieël.

VRAAG 1

Riglyne

Assesseer die opstel, sonder vooroordeel, vanuit die leerder se oogpunt en volgens sy/haar interpretasie. Hierdie moontlikhede (onderstaande nasienriglyne) mag nie as bindend beskou word nie. Die leerder bied dus enige soort opstel aan, soos byvoorbeeld:

1.1 Dit was nou 'n fees!

Die kandidaat kan die opstel as 'n verhalende/beskrywende opstel aanbied. In 'n verhalende opstel kan die verhaal vertel word van wat gebeur het dat dit 'n fees was. Dit kan die verhaal vertel van feeste soos byvoorbeeld die KKNK of die Woordfees en die kandidaat kan vertel wat by die fees gebeur het. Dit kan enige fees wees, byvoorbeeld 'n kunstefees, musiekfees, sangfees, ens. Dit kan ook die verhaal vertel van iets wat baie lekker, vrolik en vreugdevol was. Dit kan ook die verhaal van 'n besondere geleentheid vertel. Dit kan ook die verhaal vertel van iets wat baie maklik was. In 'n beskrywende opstel kan die fees of geleentheid beskryf word. 'n Partytjie kan byvoorbeeld ook beskryf word. 'n Feestelike maaltyd of lekker kos by 'n geleentheid kan ook beskryf word. Die kandidaat kan ook bespiegel of dit werklik 'n fees was.

[50]

1.2 13 uur ...

Die kandidaat sal die opstel hoofsaaklik as 'n verhalende/beskrywende of bespiegelende opstel aanbied. By die verhalende opstel sal vertel word wat daartoe aanleiding gegee het dat 13 uur so belangrik is. Dit kan ook 'n verhaal vertel waar tyd belangrik is. Die 13 uur kan ook die tydperk wees waarin iets plaasgevind het. Dit kan 'n misdaad- of spanningsverhaal wees waar die 13 uur 'n sentrale rol speel. In 'n beskrywende opstel kan tyd beskryf word. Die lewe van iemand wat besig is om te sterf en nog net soveel tyd oor het, kan beskryf word. Daar kan ook na die bygeloof rondom die syfer 13 verwys word. In 'n bespiegelende opstel kan bespiegel word wat sal gebeur as die mens nog net soveel tyd tot sy beskikking het.

[50]

1.3 Sal jy my ooit kan vergewe?

Die kandidaat kan die opstel as 'n verhalende/beskrywende/bespiegelende/beredeneerde of argumenterende opstel aanbied. Daar kan vertel word wat gebeur het dat die persoon die vraag vra en of vergifnis moontlik is. Die verhaal kan handel oor 'n vriendskap/verhouding of iets soortgelyk wat skeefgeloop het en die persoon besef hy/sy was verkeerd. In 'n beskrywende opstel kan die gebeure beskryf word. In 'n bespiegelende opstel kan die kandidaat bespiegel of vergifnis wel in sekere omstandighede moontlik is.

[50]

1.4 Suid-Afrika het nog ware superhelde.

Die onderwerp leen hom tot die skryf van 'n argumenterende of beredeneerde opstel waar die kandidaat hom/haar uitspreek oor die feit dat Suid-Afrika nog wel ware superhelde het. Die teendeel kan ook bewys word. Daar kan ook die verhaal vertel word van Suid-Afrika se superheld(e). Suid-Afrika se superhelde kan ook beskryf word.

[50]

1.5 ... sonder jou liefde is die graaf te swaar

Die onderwerp kan lei tot verskeie interpretasies wat onder andere verhalend, bespiegelend of beskrywend kan wees. Daar kan 'n liefdesverhaal vertel word en hoe die persoon nou alleen is en sy/haar lewe sonder betekenis is omdat die geliefde nie meer daar is nie. Die liefde en hoe dit mens kan seermaak, kan ook beskryf word. Daar kan ook oor die liefde bespiegel word. Die **jou** hoef nie na 'n persoon te verwys nie.

[50]

1.6 1.6.1 Gesiggies met glimlag

Interpretasies kan lei tot 'n verhalende, beskrywende, bespiegelende, argumenterende of beredeneerde opstel. Die kandidaat kan 'n verhalende opstel skryf waar die woord "glimlag/lag" die sentrale tema vorm. Die verhaal kan ook handel oor hoe iets tot groot vreugde gelei het. Die kandidaat kan ook die verhaal vertel van 'n insident waar 'n tand verloor is en wat daarna gebeur het. Daar kan in 'n verhaal na die tandmuis verwys word. 'n Besoek aan die tandarts kan in verhaalvorm aangebied word. Tande kan ook beskryf word. Figuurlike interpretasies is ook moontlik, soos byvoorbeeld mense lyk baie keer gelukkig, maar soms is dit net 'n front.

[50]

1.6.2 Kruispad

Die opstel kan verhalend, beskrywend, bespiegelend, beredeneerd of argumenterend aangebied word. In 'n verhalende opstel kan daar vertel word van keuses, besluite en wat daartoe gelei het dat die persoon die keuse of besluit moes maak. Daar kan 'n verhaal vertel word waar paaie 'n rol gespeel het. Daar kan ook die verhaal van 'n plek vertel word of 'n plek kan beskryf word. In 'n argumenterende opstel kan die argument gegee word dat tieners hulle deesdae by kruispaaie bevind. Daar kan ook bespiegel word oor die paaie van die lewe.

[50]

1.6.3 Die vrou

Die opstel kan verhalend, beskrywend, bespiegelend, argumenterend of beredeneerd wees. Die kandidaat kan die verhaal vertel van die vrou en wat met haar gebeur het. Die vrou kan ook beskryf word. In 'n bespiegelende opstel kan die kandidaat bespiegel oor skoonheid, jeug, ouderdom, ens. Die kandidaat kan ook argumenteer dat vroue 'n voorsprong bo mans het vanweë hul skoonheid.

Daar kan ook geargumenteer word dat vroue nog steeds anders as mans behandel word.

[50]

TOTAAL AFDELING A: 50

SOORT OPSTELLE

VERHALENDE OPSTEL

Dit is 'n interessante vertelling van 'n storie/gebeurtenis(-se) (gewoonlik uit die verlede). Dit kan vanuit enige perspektief geskryf word.

Hou die volgende in gedagte:

- Dit handel oor iets wat gebeur het en vertel word ('n storie of gebeurtenis).
- 'n Sterk oortuigende storielyn ontwikkel logies en die verhaal oortuig.
- Dit is opreg en met entoesiasme geskryf.
- Die inhoud is boeiend en interessant, daarom is die inhoud samehangend.
- Die verhaal word uit eie ervaring geskryf, maar dit kan fiktief wees.
- Karakterisering oortuig en die agtergrond/atmosfeer is geslaagd.
- 'n Treffende inleiding boei die leser.
- 'n Verrassende slot rond die inhoud af.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik en paragrafering moet aandag geniet.
- Dit gebruik gewoonlik die verlede tyd.

BESKRYWENDE OPSTEL

Die skrywer beskryf iets/iemand soos hy/sy dit ervaar (dis moeilik om iets te beskryf wat nie eerstehands ervaar is nie) en stel die leser in staat om die onderwerp wat beskryf word, net so lewendig soos hy/sy te beleef.

Hou die volgende in gedagte:

- Waarnemings met al vyf sintuie en 'n goeie woordeskat word vereis.
- Insig, begrip, 'n eie beleving en sinvolheid geniet aandag (dit is meer as net die opnoem van waarnemings).
- Tekste kan varieer van meer realisties tot 'n verdieping in die aanbieding.
- Eie gevoelens oor dit wat beskryf word, kan gegee word.
- Plekke en gebeure word presies en akkuraat beskryf.
- Karakters moet lewensgetrou wees: innerlik en uiterlik.
- Beeldspraak, idiome en spreekwoorde word oorspronklik aangewend.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik en paragrafering moet aandag geniet.
- Beskrywing het atmosfeer en stemming ten doel: dit word gedoen deur die konnotasie en nie die denotasie van woorde nie.
- Stylfigure kan gebruik word.

BEREDENEERDE OPSTEL

Dis objektief en probeer om 'n gebalanseerde gesigspunt van beide kante van 'n argument te gee. Die skrywer oorweeg verskeie aspekte van die onderwerp onder bespreking en bied teenstellende menings onpartydig aan. Die skrywer mag tot 'n spesifieke gevolgtrekking aan die einde van die opstel kom, maar die argumente vir en teen die onderwerp moet goed gebalanseerd en duidelik ontleed wees in die ontwikkeling van die opstel.

Hou die volgende in gedagte:

- BEIDE kante van die argument moet beredeneer word.
- Die inhoud oortuig en ontwikkel logies en helder.
- Dit bevat goed gemotiveerde en ondersteunende stellings.
- 'n Gevolgtrekking word in die slotparagraaf, wat aansluit by die inleiding, gemaak. Die slot gee 'n sterk aanduiding van die skrywer se mening.
- Die leser word deur die skrywer se standpunt oortuig.
- Oorredende en emotiewe taalgebruik kom voor.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik en paragrafering moet aandag geniet.
- Hoewel objektief, kan die skrywer ook persoonlik raak.

BESPIEGELENDENDE OPSTEL

Die skrywer oorweeg/deurdink 'n idee/leuenswaarheid en gee sy/haar emosionele reaksies en gevoelens weer. Dit bespiegel oor 'n droom of wense/moontlikhede.

Hou die volgende in gedagte:

- Die probleem, situasie, saak, onderwerp word omskryf.
- Die onderwerp word bepeins, oordink: verskillende opsies word teen mekaar opgeweeg.
- Dis persoonlik van aard.
- Daar is 'n definitiewe struktuur, maar 'n gevolgtrekking is nie nodig nie.
- Dit hoef nie 'n gebalanseerde bespreking te bied nie – dit kan humoristies of ernstig geskryf word.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik en paragrafering moet aandag geniet.

ARGUMENTERENDE OPSTEL

Die skrywer het 'n spesifieke mening en argumenteer daarvoor om sy/haar standpunt te motiveer.

Hou die volgende in gedagte:

- Dit is subjektief en definitiewe menings moet gestel word.
- 'n Eie mening word op 'n baie oorspronklike en treffende manier gegee.
- 'n Reeks argumente om perspektief te motiveer, word gegee.
- Verdediging of aanval van 'n saak word enduit volgehou.
- 'n Verskeidenheid stylfigure en oorredingstegnieke kan gebruik word.
- Sterk gevoelstaal wat emosioneel is, maar nie kru taal nie, kan gebruik word.
- Daar moet 'n duidelike en oortuigende slot wees.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik en paragrafering moet aandag geniet.

TOTAAL AFDELING A: 50

AFDELING B: TRANSAKSIONELE TEKSTE

AFDELING B word volgens die rubriek uit 25 geassesseer. Slegs TWEE tekste word nagesien. Indien dit onduidelik is wat die finale poging is, word die eerste teks nagesien.

NASIENRIGLYNE

Dui aan die einde van die skryfstuk die kodes soos volg aan:

Voorbeeld:

Inhoud, beplanning en formaat:	IK = 10
Taal, styl en redigering:	TG = 6
Skryf dan die totaal van die skryfstuk aan die regterkant (onder die teks).	16

Dra dan die punt uit 25 oor na die BEGIN van die skryfstuk (behoort by die beplanningsgedeelte te wees).

VRAAG 2

2.1 INFORMELE BRIEF: VRIENDSKAPLIKE BRIEF

Die kandidaat skryf 'n brief aan sy/haar ouers en vertel wat hy/sy gedoen het. Daar moet redes gegee word vir die verkeerde optrede en ook om verskoning gevra word.

Hou die volgende in gedagte:

- Gebruik informele taal, register en styl.
- Beskrywende, maar eenvoudige taal behoort voor te kom.
- Die briefinhoud behoort logies en volgens bogenoemde doel uiteengesit te word.
- Briewe behoort 'n inleiding, liggaam/inhoud en slot te hê.
- Die skrywer se adres en datum waarop die brief geskryf word, moet in die korrekte formaat/in korrekte spelling (AWS p. 55 reël 9.14) gegee word.
- Na die skrywer se adres behoort die informele aanhef te volg.
- Die brief behoort informeel afgesluit te word.
- Die formaat van die brief is belangrik.

[25]

2.2 FORMELE BRIEF: KLAGTEBRIEF

Die klagtebrief word aan die bestuurder van Action Clothing gerig. Die kandidaat moet duidelik uiteensit wat met die baadjies verkeerd is en waarom die gehalte swak is. Daar moet ook uitgebrei word wat presies met die kleure verkeerd is en waarom dit onaanvaarbaar is. Die kandidaat moet ook duidelik maak watter optrede van die maatskappy verwag word.

Hou die volgende in gedagte:

- Die formaat is formeel: daar moet dus twee adresse wees. Die kandidaat moet die adres gebruik wat voorsien is.
- Die res van die brief se formaat moet korrek wees soos wat dit vir formele briewe geld.
- Die inhoud is baie belangrik; so ook die styl, struktuur en doel.
- Styl: dit behoort saaklik, formeel, maar hoflik te wees.
- Eenvoudige, direkte taal is nodig.
- Struktuur: die brief moet bestaan uit paragrawe waarin gefokus word op 'n uiteensetting van wat presies verkeerd is met die baadjies en watter optrede van die maatskappy verwag word.
- Die brief word aan die bestuurder gerig.
- Die formele register moet gebruik word, soos bv. "u" in plaas van "jy" en "jou".
- Die afsluiting is formeel en bevat die skrywer se voorletters, van en titel, handtekening en korrekte afsluiting.

[25]**2.3 INFORMELE VERSLAG**

Jy dien op die graad 8-komitee en het die graad agts na die graad 8-kamp vergesel. Jy skryf 'n verslag oor die kamp aan die graad 8-graadhoof.

Hou die volgende in gedagte:

- Skryf 'n bondige, interessante inleiding wat die doel van die verslag weergee.
- Paragrawe moet volgens die logiese verloop van die gebeure wees.
- Verskaf kortliks inligting oor die vrae: Wie? Wat? Waar? Wanneer?
- Daar word op die vrae uitgebrei.
- Daar moet verslag gegee word van die sukses van die kamp.
- Enige probleme en voorstelle moet in die verslag genoem word.
- Aanbevelings is altyd deel van die verslag.

[25]**2.4 HULDEBLYK**

Die kandidaat bring hulde aan die afrigter van sy/haar sportspan wat onlangs besluit het om te emigreer. Die huldeblyk gaan tydens 'n spesiale geleentheid gelewer word. Dit is belangrik om daarop te let dat die afrigter nie dood is nie.

Hou die volgende in gedagte:

- Die volgende belangrike inligting word in die huldeblyk gegee:
- Die persoon se naam en van.
- Persoonlike inligting soos jare se ervaring as afrigter, spanne afgerig en ander hoogtepunte kan gegee word.
- Gebeure en staaltjies kan vertel word.
- Persoonlike herinneringe kan gegee word.
- Die leser moet 'n duidelike beeld van die afrigter kan vorm.
- Die plek waarheen hy emigreer, kan ook genoem word.
- Die styl moet by die geleentheid en gehoor pas.
- Vermy oordrewe sentimentaliteit.
- Gebruik kort, bondige sinne.

[25]

2.5 DIALOOG

Die gesprek vind plaas tussen die betrokke persoon en die bedelaar. Die gesprek behoort 'n ernstige ondertoon te bevat. Konflik kan voorkom, maar dit is duidelik dat die betrokke meer van die bedelaar se omstandighede wil uitvind en hom aanmoedig om sy lewe te verander.

Hou die volgende in gedagte:

- Twee mense voer 'n gesprek waar die een 'n bedelaar is.
- Spreekbeurt vind plaas in die orde waarin die gesprek gevoer word en vanuit die spreker se perspektief.
- Elke nuwe spreekbeurt word op 'n volgende reël geskryf.
- Gebruik 'n dubbelpunt na die naam van elke spreker.
- Ekstra inligting word tussen hakies, voordat die spreker praat, aangedui.
- 'n Scenario kan geskep word voordat die dialoog geskryf word.

[25]

2.6 TYDSKRIFARTIKEL

Die tydskrifartikel handel oor eensaamheid wat die epidemie van ons tyd is.

Hou die volgende in gedagte:

- Persoonlike ervarings van die skrywer kom na vore. Hierdie skryfstuk behoort op eensaamheid te fokus. Die kandidaat moet ook daarna verwys dat eensaamheid algemeen voorkom.
- Die opskrif moet boeiend en interessant wees.
- Dis 'n persoonlike styl wat direk tot die leser spreek.
- Voorbeelde van eensaamheid en watter gevolge dit het, behoort ingesluit te word.
- Daar is geen vaste formaat vir tydskrifartikels nie: dit kan dus subopskrifte en/of kolomme hê.

[25]

TOTAAL AFDELING B: 50
GROOTTOTAAL: 100

ASSESSERINGSRUBRIEK VIR OPSTEL – HUISTAAL [50 PUNTE]

LET WEL:

- Gebruik altyd die rubriek by die nasien van die opstel (Vraestel 3, AFDELING A).
- Punte van 0–50 is in VYF hoofvlakomskrywings verdeel.
- Die kriteria vir Inhoud, Taal en Styl is verder in elk van die vyf vlakomskrywings in 'n hoë- en laevlaksubkategorie verdeel, met die toepaslike verspreiding van punte en die omskrywings.
- Struktuur word nie deur die verdeling in 'n hoë en lae vlak beïnvloed nie.

Kriteria		Uitsonderlik	Knap	Gemiddeld	Elementêr	Onvoldoende
INHOUD EN BEPLANNING (Respons en idees) Organisering van idees vir beplanning; Bewustheid van doel, gehoor en konteks 30 PUNTE	Hoë vlak	28–30 - Respons is uitsonderlik/treffend en bo verwagting - Idees is intelligent, volwasse en stem leser tot nadenke - Uitsonderlike organisasie en samehang insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot.	22–24 - Respons baie goed; getuig van vaardigheid - Idees heeltemal relevant, interessant en lewer bewys van volwassenheid - Organisasie baie goed en samehangend, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot	16–18 - Respons bevredigend - Idees redelik samehangend en oortuigend - Redelike organisasie en redelik samehangend, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot	10–12 - Wisselvallige samehang in respons - Idees onduidelik, nie oorspronklik nie - Min bewys van organisasie en samehang	4–6 - Respons heeltemal irrelevant - Idees deurmekaar en nie op onderwerp gefokus nie - Vaag en herhalend - Geen organisasie nie en is onsamehangend
	Lae vlak	25–27 - Respons uitmuntend, maar uitsonderlik treffende eienskappe van 'n opstel ontbreek - Idees intelligent en volwasse - Knap organisasie en samehang, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot)	19–21 - Respons goed; getuig van vaardigheid - Idees relevant, interessant - Organisasie goed en samehangend, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot	13–15 - Respons bevredigend, maar verval soms in onduidelikheid - Idees redelik samehangend en oortuigend - 'n Mate van organisasie en samehang, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot	7–9 - Respons is grootliks irrelevant - Idees begin los staan en kan verwarrend wees - Skaars 'n bewys van organisasie en samehang	0–3 - Geen poging aangewend om in ooreenstemming met onderwerp te wees nie - Heeltemal irrelevant en ontoepaslik - Deurmekaar en geen fokus nie
TAAL, STYL EN REDIGERING Toon, register, styl en woordeskat is geskik vir doel/effek en konteks; Woordkeuse; Taalgebruik en konvensies, punktuasie, grammatika, spelling. 15 PUNTE	Hoë vlak	14–15 - Toon, register, styl en woordeskat hoogs gepas vir doel, gehoor en konteks. - Taalgebruik getuig van vertroue, indrukwekkend - Toon retories treffend en effektief - Grammatika en spelling feitlik foutvry - Knap gedaan	11–12 - Toon, register, styl en woordeskat baie gepas vir doel, gehoor en konteks. - Taalgebruik effektief en 'n deurlopende gepaste toon word gebruik – gepas, konstant; - Grammatika en spelling grootliks foutvry - Baie goed gedoen	8–9 - Toon, register, styl en woordeskat gepas vir doel, gehoor en konteks - Gepaste taalgebruik om betekenis oor te dra - Toon is gepas - Retoriese middele gebruik om betekenis te versterk	5–6 - Toon, register, styl en woordeskat minder gepas vir doel, gehoor en konteks - Taalgebruik baie basies - Toon en woordkeuse skaars toepaslik - Baie beperkte woordeskat	0–3 - Taal onverstaanbaar - Toon, register, styl en woordeskat nie gepas vir doel, gehoor en konteks nie - Woordeskat so beperk dat dit onmoontlik is om sin te maak
	Lae vlak	13 - Taalgebruik uitstekend en toon is retories effektief - Grammatika en spelling feitlik foutvry - Baie goed tot knap gedaan	10 - Taalgebruik toepaslik en oor die algemeen effektief - Toon gepas en effektief - Enkele foute in grammatika en spelling. - Goed gedoen	7 - Voldoende taalgebruik, maar teenstrydighede word opgemerk - Toon oor die algemeen gepas en beperkte gebruik van retoriese middele	4 - Taalgebruik onvoldoende - Weinig indien enige sinsverskeidenheid - Woordeskat baie beperk	
STRUKTUUR Kenmerke van teks; Paragraafontwikkeling en sinskonstruksie 5 PUNTE		5 - Uitstekende ontwikkeling van onderwerp - Uitsonderlike detail - Sinne en paragrawe uitsonderlik gekonstrueer	4 - Logiese ontwikkeling van details. - Samehangend - Sinne en paragrawe logies en toon variasie.	3 - Relevante detail ontwikkel. - Sinne en paragrawe goed gekonstrueer. - Opstel maak nog sin.	2 - Sommige punte geldig. - Sinne en paragrawe foutief. - Opstel maak nog effens sin.	0-1 - Noodsaaklike punte ontbreek. - Sinne en paragrawe foutief. - Opstel maak nie sin nie.

ASSESSERINGSRUBRIEK VIR TRANSAKSIONELE TEKSTE – HUISTAAL [25 PUNTE]

Kriteria	Uitsonderlik	Knap	Gemiddeld	Elementêr	Onvoldoende
INHOUD, BEPLANNING EN FORMAAT Respons en idees; Organisering van idees vir beplanning; Doel, gehoor, kenmerke/konvensies en konteks 15 PUNTE	13–15 - Respons uitsonderlik, bo verwagting - Idees intelligent en volwasse - Grondige kennis van kenmerke van die soort teks - Skryfstuk behou fokus. - Samehang in inhoud en idees - Idees behoorlik uitgebrei met detail wat die onderwerp ondersteun - Gepaste en akkurate formaat	10–12 - Respons baie goed en demonstreer goeie kennis van kenmerke van die soort teks - Behou fokus – geen afwyking nie - Samehang in inhoud en idees; baie goed uitgebrei met detail wat die onderwerp ondersteun - Gepaste formaat met onbeduidende foute	7–9 - Respons voldoende en toon voldoende kennis van kenmerke van die soort teks - Nie heeltemal gefokus nie – enkele afwykings - Redelike samehang in inhoud en idees. - Sommige detail ondersteun die onderwerp. - Formaat oorwegend gepas, maar met enkele foute.	4–6 - Basiese respons toon geringe kennis van kenmerke van die soort teks. - Aanduiding van fokus, maar met afwykings - Inhoud en idees nie altyd samehangend nie - Min detail ondersteun die onderwerp. - Nodige reëls van formaat vaagweg toegepas. - Kritiese foute begaan.	0–3 - Respons toon geen kennis van kenmerke van die soort teks nie. - Betekenis onduidelik met groot afwyking. - Geen samehang in idees en inhoud nie. - Baie min detail ondersteun die onderwerp. - Nodige reëls van formaat nie toegepas nie.
TAAL, STYL EN REDIGERING Toon, register, styl, doel/effek, gehoor en konteks; Taalgebruik en konvensies; Woordkeuse; Punktuasie en spelling 10 PUNTE	9–10 - Toon, register, styl en woordeskat hoogs geskik vir doel, gehoor en konteks - Grammatika akkuraat en goed gekonstrueer - Feitlik foutloos	7–8 - Toon, register, styl en woordeskat, baie geskik vir doel, gehoor en konteks - Grammatika oor die algemeen korrek en goed gekonstrueer; - Baie goeie woordeskat - Oorwegend foutloos	5–6 - Toon, register, styl en woordeskat, geskik vir doel, gehoor en konteks - Enkele grammatikafoute. - Voldoende woordeskat - Foute belemmer nie betekenis nie	3–4 - Toon, register, styl en woordeskat minder geskik vir doel, gehoor en konteks - Grammatika onakkuraat met etlike foute - Basiese woordeskat - Betekenis belemmer	0–2 - Toon, register, styl en woordeskat stem nie ooreen met doel, gehoor en konteks nie - Besaai met foute en verwarrend - Woordeskat nie geskik vir doel nie - Betekenis ernstig belemmer